

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

6 september 2022

Kenmerk

Z/22/051030 / D/22/072785

Portefeuillehouder

Jacques Rozendaal

Portefeuille

Werk & Inkomen

Opsteller

Rutgrink, Arthur

Onderwerp

Extra inspanning huisvesting statushouders

Kennisnemen van

Raadsinformatiebrief denklijn extra inspanning huisvesting statushouders.

Inleiding

Het afgelopen jaar is de opvangcrisis asielzoekers in toenemende mate geëscaleerd. Vrijwel dagelijks krijgen we daar via de landelijke media melding van. Het aantal opvangplekken voor asielzoekers was een jaar geleden al krap en het toenemende aantal vluchtelingen en nareizigers hebben de situatie nog nijpender gemaakt. De instroom van asielzoekers gaat onverminderd door. De doorstroom in de asielzoekerscentra stagneert door het gebrek aan voldoende uitstroom van vluchtelingen die een verblijfsvergunning hebben gekregen (statushouders). De Vereniging Nederlandse Gemeenten roept alle gemeenten op hun wettelijke taak op te pakken door eventuele achterstanden weg te werken en hun taakstelling voor 2022 te realiseren. Daarnaast het verzoek om met klem een voorschot op volgend jaar te nemen.

Door gemeenten versneld statushouders te laten opnemen wordt de doorstroom bevorderd.

Landelijk is afgesproken om zowel in 2022 als in 2023 een versnelling toe te passen op de verwezenlijking van de taakstelling. Het gaat hier om 20.000 statushouders. Dit kan gerealiseerd worden door statushouders versneld te huisvesten, gebruik te maken van de hotel- en accommodatieregeling, een (regionale) tussenvoorziening te realiseren, versneld in te zetten op flexibele bouw of door een iets hoger percentage corporatiewoningen aan statushouders toe te wijzen.

In het vraagstuk rond crisishuisvesting zijn een aantal groepen te onderscheiden:

- 1) Crisis/noodopvang asielzoekers. Op dit moment heeft het COA fors meer capaciteit georganiseerd en is deze vraag voorlopig niet meer aan de orde.
- 2) De gemeentelijke opvang van Oekraïners. Daarvoor is op dit moment de Bleek ingericht. Meer Oekraïners huisvesten levert geen bijdrage aan het oplossen van de vluchtelingencrisis.
- 3) Extra inspanningen op het gebied van statushouders. Het college ziet dit als een duurzame oplossing.

In deze informatiebrief werken we voor u een aantal mogelijke scenario's uit met betrekking tot extra inspanning voor het huisvesten van statushouders, waarmee we als gemeente een duurzame bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van de landelijke asielcrisis.

Kernboodschap Probleemstelling

(Hoe) kan de gemeente Woerden een duurzame bijdrage leveren aan de crisis door versnelde huisvesting van statushouders?

Oplossingsrichting

Het proces

Om meer inzicht te krijgen in de wijze waarop we in Woerden omgaan met het opvangen van statushouders allereerst een schets van het proces van overdracht vanuit het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) tot en met het moment van huisvesten van statushouders in de gemeente.

1. Het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) vangt in Nederland alle asielzoekers op die zich in Nederland melden.
2. Het COA beoordeelt of iemand in aanmerking komt voor asiel (status).
3. Asielzoekers die in aanmerking komen voor asiel (de statushouders) worden verdeeld over de provincies.
4. Iedere provincie verdeelt de statushouders over de gemeenten in de provincie. Iedere gemeente krijgt ieder half jaar een taakstelling van de provincie.
5. De huidige taakstelling voor de gemeente Woerden bedraagt 31 voor de eerste helft van 2022. Voor de tweede helft van 2022 bedraagt de taakstelling 41. Aan de taakstelling voor de eerste helft van 2022 is voldaan. De gemeente Woerden heeft al gehoor gegeven aan de versnelde invulling van de taakstelling tweede helft 2022 door al 32 statushouders te huisvesten.
6. De realisatie van de taakstelling wordt in overleg met de woningbouwvereniging vastgesteld. De woningbouwvereniging committeert zich ieder half jaar aan het realiseren van voldoende vrije woningen ten behoeve van de taakstelling. De woningbouwvereniging geeft vrije sociale huurwoningen door aan Ferm Werk.
7. De afspraken met de woningbouwvereniging worden gemaakt met de afdeling ruimtelijk beleid en projecten in overleg met de beleidsadviseur statushouders.
8. De coördinatie van het koppelen van statushouders aan vrije woningen loopt via Ferm Werk.
9. De realisatie van de koppeling kan, in verband met het gereed maken van de woning, enkele weken duren voor de statushouder de woning kan betrekken.
10. Iedere statushouder die een woning betreft, begint direct aan een inburgeringstraject bij Ferm Werk.
11. De statushouder gaat werken, volgt onderwijs of gaat een traject volgen, waarmee hij gereed wordt gemaakt voor werk of onderwijs.
12. De statushouder volgt taallessen en wordt ontzorgd op het gebied van financiën.
13. Naast Ferm Werk zijn er in de gemeente Woerden partijen als VSGH, de bibliotheek en Kwadraat betrokken bij de realisatie van dit proces.
14. Daarnaast zijn er overige betrokkenen zoals Woerden Wijzer, zorginstellingen en huisartsen.

Mogelijk scenario's

Scenario 1, de directe variant

De huidige taakstelling wordt versneld. De versnelde opvang van statushouders verloopt via het huidige proces.

- Versnel in overleg met de woningbouwvereniging het huidige proces. Benodigde woningen dienen versneld beschikbaar te zijn
- Versnel in overleg met Ferm Werk het huidige proces. Benodigde inburgeringstrajecten dienen versneld beschikbaar te zijn
- Versnel in overleg met sociale partners het huidige proces. Benodigde maatschappelijke inzet dient versneld beschikbaar te zijn
- Versnel in overleg met overige partners het proces en de hiervoor benodigde inzet

Opmerkingen bij dit scenario

Binnen de 26 VRU gemeenten is Woerden één van de vijf gemeenten die voldaan heeft aan de gevraagde versnelling van de taakstelling. Naast invulling van de taakstelling van de eerste helft van 2022 zijn er van de 41 gevraagde plekken in de tweede helft 2022 reeds 32 gerealiseerd. Een eventuele extra versnelling bovenop de versnelde taakstelling vraagt een extra appel op sociale huurwoningen. Gezien het aantal in gebruik genomen woningen is er binnen de gemaakte afspraken nog ruimte voor het aanbieden van extra woningen aan statushouders. Het verder versnellen van de taakstelling (voortuitlopen op 2023) biedt weliswaar ruimte binnen de huisvestingsafspraken, maar betekent wel extra inzet van Ferm Werk, maatschappelijke partners en overige betrokkenen in de keten.

Scenario 2, we creëren tijdelijke ruimte, alvorens definitief te huisvesten

De huidige taakstelling wordt versneld. We gebruiken beschikbare gemeentelijke opvanglocatie (de Bleek) voor de tijdelijke opvang van de statushouders. Van daaruit vindt er doorstroming plaats naar permanente woonruimte.

- Neem direct alle beoogde statushouders uit de taakstelling versneld op in de gemeente en biedt ze tijdelijke woonruimte in gemeentelijke opvang
- Bied permanente huisvesting zodra er een woning vrijkomt
- Versnel (eventueel) in overleg met de woningbouwvereniging de uitvoering van de taakstelling door het versneld beschikbaar stellen van woningen.
- Versnel in overleg met Ferm Werk de uitvoering van de inburgering
- Versnel in overleg met sociale partners de uitvoering van de sociale begeleiding
- Versnel in overleg met overige partners de uitvoering van de zorg

Opmerkingen bij dit scenario

Door statushouders versneld over te laten komen naar tijdelijke opvang in Woerden worden de asielzoekerscentra direct ontlast. Eventuele opvang in beschikbare gemeentelijke opvang kan direct plaatsvinden in de Bleek. Statushouders die overkomen naar de Bleek krijgen, tegen hun verwachting, niet direct een zelfstandige woonruimte. Ervaringen met soortgelijke locaties (de Stadspoort) wijzen op negatieve effecten bij het huisvesten van veel statushouders op 1 plek. De inburgering stagneerde door weinig contact met de buitenwereld en er was geen sprake van eigenaarschap.

In de Bleek worden Oekraïners gehuisvest. In dit scenario komen daar statushouders bij. Twee groepen huisvesten binnen één locatie kan gevolgen hebben voor de sociale cohesie.

In het huidige huurcontract staat dat de Bleek alleen gebruikt zal worden voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of er contractwijziging mogelijk is. Nader onderzoek kan ook uitwijzen of er vergelijkbare locaties zijn, die eventueel geschikt gemaakt kunnen worden voor tijdelijke opvang.

Voorts dient de vraag bij dit scenario zich aan of er voor de tijdelijke opvang van statushouders in de Bleek huur voor de woonruimte gevraagd moet worden. De statushouders hebben inkomsten uit werk of een bijstandsuitkering. Er zal moeten worden uitgezocht of er huur kan worden gevraagd, huurbescherming van toepassing is en welke aanvullende afspraken er met de eigenaar van het pand moeten worden gemaakt.

Wat betreft de inzet voor inburgering, sociale ondersteuning en zorg zal dit scenario een piekbelasting opleveren.

Scenario 3a, gebruik de gemeentelijke locatie voor permanente opvang

De uitvoering van de taakstelling wordt versneld. We gebruiken de Bleek/Statenland voor directe permanente opvang van statushouders.

Opmerkingen bij dit scenario

Indien de Bleek gebruikt wordt voor de permanente bewoning door statushouders gelden dezelfde opmerkingen als bij bovenstaand scenario, met dien verstande dat het hier om een permanente huursituatie gaat op een locatie die door veel statushouders niet ervaren zou kunnen worden als de zelfstandige woonruimte.

Scenario 3b, versnelde gemengde opvang van jongeren, starters en statushouders in flexwoningen

Leven als goede buur op een nader te bepalen locatie in Woerden. Dit scenario wordt reeds onderzocht: Snellerpoort! (Zie Z/21/032689 / D/21/043417, d.d. 13 december 2021) Dit is een scenario voor de middellange termijn (niet binnen 2 jaar gerealiseerd)

Opmerkingen bij dit scenario

Dit biedt op korte termijn geen bijdrage aan de oplossing van het asielprobleem.

Financiën

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten laat weten dat met de huisvesting van statushouders er ook een hoger aantal inburgeraars in de gemeente komt. De middelen die hiervoor beschikbaar zijn (o.a. uitvoeringskosten en kosten onderwijsroute Wet inburgering) worden daarom in 2022 en de komende jaren opgehoogd en gemonitord.

Vervolg

Keuze voor een scenario vergt nader onderzoek op basis van concrete getallen, zodat huisvestingsmogelijkheden en benodigde extra inzet kunnen worden vastgesteld.

Bijlagen
Geen
